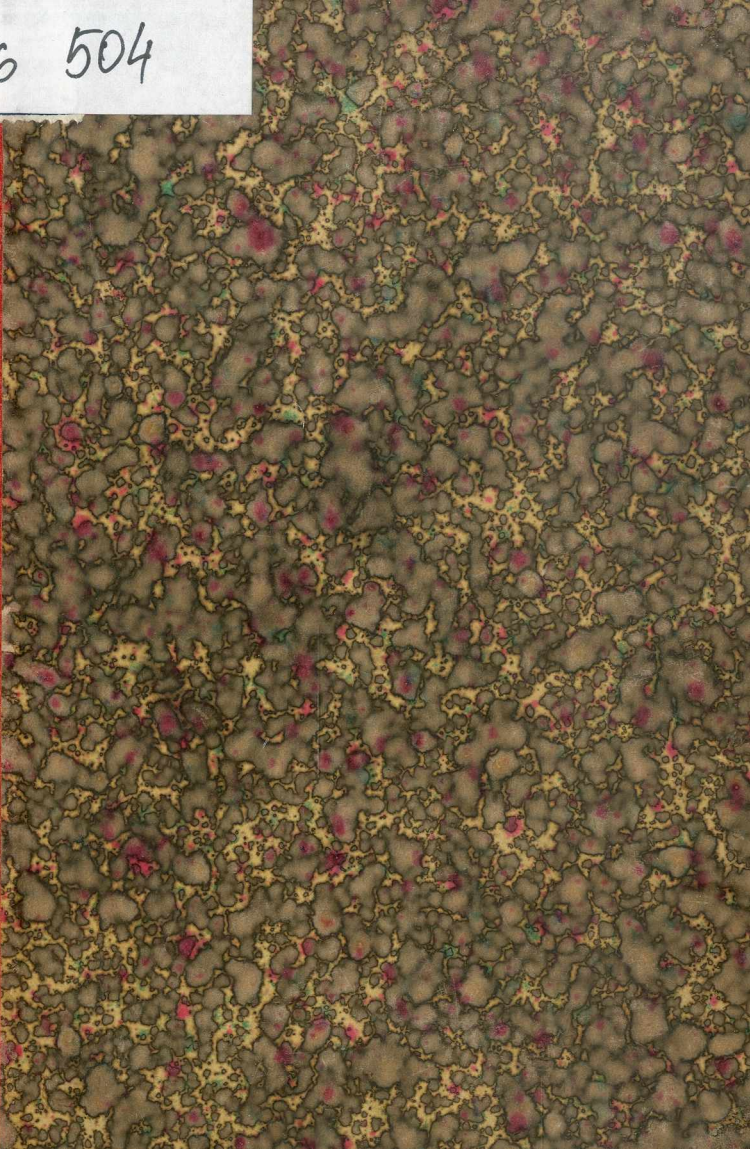

ПБб 504

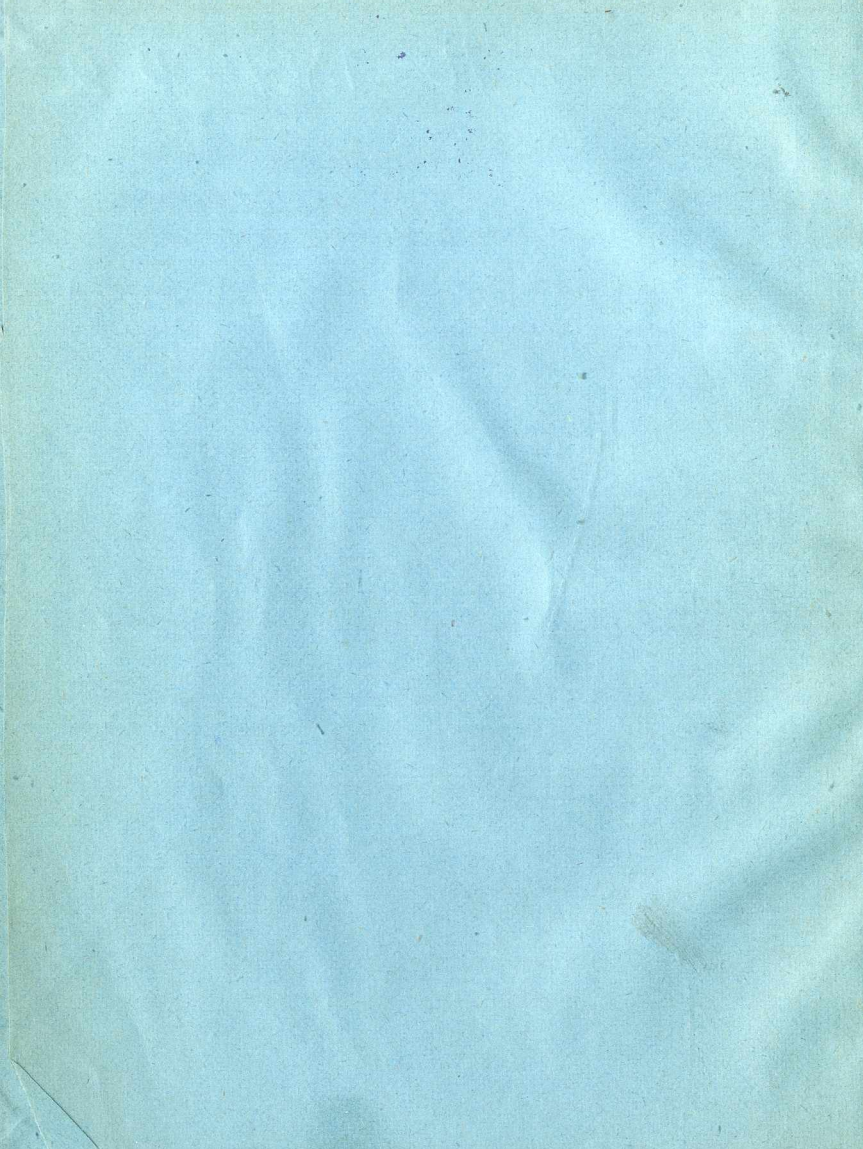

0

ЛУКА ТЕЛЛОВИЋ
Б
—
ЛУКА ТЕЛЛОВИЋ
БЕЛГРАД

ID=132755212

Т. Б. 6
504

Лука Селовић

БЕОГРАД

ЖАЛОШКА
БЕОГРАД

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45508

ЛОВЋЕНУ ПЛАНИНИ

Књига

Радован Р. Зорђевић

НАПИСАО

ТОМО II. ОРАОВАЦ.

Књига

Радован

Радован Р. Зорђевић

Штампано Августа

1883.

Кад данашњу замислим вијећу,
Распале ме ужаса пламови.

.....
.....

Бог вас' клео, погани изроди,
Су чим ће те изаћ пред Милоша
И пред друге Српске витезове
Који живе доклен сунце грије.

Д. Д. ЋЕГУШ.

ЛУКА БЕЛОВИЋ
БЕОГРАД
LUKA · CELOVIĆ
BEOGRAD

О Ловћене поносите горо,
Царе свети — вјечна узданице
На мукама издишућих Срба, —
Да ли видиш што се данас ради
Испод твога виса поноснога!!!

Ја те кумим вјечитом слободом,
И поштењем што ти реси лице;
Кумим тебе крвљу пролиреном
На све стране у горе кржаве;
Окрени се и загледај ће се,
У твојцјем светим висовима,
Кује дјело неприлично тебе
И твојцјех мучених синова!..
Дјело, мрско Богу и људима!
Дјело, против правде и поштења!
Дјело, против Српскога јединства!
Дјело супрот твоје чисте части!

Дјело против старог аманета!
 Дјело супрот народног поноса!
 Дјело против вјере и закона!
 Дјело оно на којему пада
 Од народа и Бога проклетство....

Што допусти, о лучо слободе!
 Да у твојим вилинским њедрима
 Себичњаци огањ распирују,
 Трудећи се — не бил' угасили
 Дичном српству добивена права!!!

О, Ловћене, ја те тобом кумим,
 Потреси се, људни из темеља,
 И уништи српске отпаднике,
 Вјероломе — братинске љубави,
 Да ти дивно не каљају лице.
 Сјећаш ли се старог аманета,
 Кој си чуво петстотин' година.
 Ријеч дата била ти је света,
 Вјера тврђа од станца камена,
 Кумовање највећа светиња,

А гле ! данас твоји отпадници
 Ругају се светоме Јовану !!!
 И опет те од жалости кумим
 Тресни собом — небил' устанули
 Из гробова твоји соколови ;
 Да долете на поље Цетиње ,
 Да униште чудно пријатељство ,
 Да прегазе преко одпадника ;
 На развале дивнога поштења ,
 Да подигну стару имовину :
 Чисти образ ка на гору сунце ,
 На којему данас ето пада
 Вео стида и поруге црне.
 Што си има' — све ти је пропало ,
 Имовина твоја поштење је
 Које данас брише ти се с лица.

О Ловћене, јуначко гњијездо !
 Дој ће дани — ка ће проклињати
 Твоје прве — велико и мало.
 Клети ће их и гора и трава.
 Клети ће их и небо и земља ,

Клети ће их кости мученика,
 Светог Петра, Данила владике.
 Књаз Данила прах ће их проклети,
 Обругаше поруку његову
 На бесмртно пљунуше му лице!! —

Знојем твојих мучених синова
 Купују се свјетске скитачине,
 Да се не би ђевојке назвале
 Осталице, роцке укорнице.
 Зашто скитњи давати ђевојку?
 Зар немаде млада Црногорца?
 Ил' Бокеља — Славна Ерцеговца,
 Ил' Србина, или Славјанина,
 Да ђевојци прифати десницу?!
 Но је дати оном — на кога је
 Свега Српства пала анатема.

Они што су тобом управљали
 Давали су своје сестре, шћери
 Неумрлим твојим синовима.
 Лафа неће — а фукару траже!

Вјеру мрзе — а невјеру љубе!
 Чојство неће — нечојство им душа!
 Правду пљују — кривицу поштују!
 Љубав газе — небратство стварају!
 Слогу чешљу каљавом поплатом!
 Неслога им на срцу почива!
 Српску пропаст желе видијети!
 Као што су тужном Ерцеговцу
 Савезали наопако руке,
 Извадили срце из њедара,
 Ископали очи обадије,
 Продали га за новце туђину,
 И жива га у гроб закопали....

И гле! сад се у шире протежу,
 Не бил' црним велом обавили
 Мило Српство пред очи свијета:
 Ал' то неће — биће преварени,
 Сами себи гроб су ископали,
 Сами себе јесу искоболи,
 Пред погледом Српства и Славенства,
 Пред осудом неумитног судца,

Историје — памтилице старе ,
 Црним словма бележиће она
 Пир данашњи на поље Цетиње.
 У том пиру много стоји скрито ;
 Кад о томе почнем размишљати ,
 Оне које љубио сам негда
 Више оца и брата роднога ,
 Више сеје и рођене мајке ,
 Више него главу на рамена ;
 У крв ми се створе пред очима ,
 И гледам их ка неситу авет ,
 Која ето ће прогута славу ,
 Част и име дична Црногорца.
 Ах нека их просто им не било ,
 Сјети ли се што су урадили ,
 Не могли се раставит са душом ,
 Док виђели море безакоња
 У коме су запливали давно.

О Ловћене, непобједна горо !
 Имао бих доста да ти причам ,
 Доста туге и доста чемера ,

Доста јада и доста мучења ,
 Много зала и много паћења ,
 Што подносе ђеца твоја славна
 На све стране у горе кржаве.
 Остадоше без ниђе ничега ,
 Све узеше мрске силедије :
 Затријеше твоје бранитеље ,
 И убише миса' у човјека ,
 Расјеконше срца поштенијех.
 Оне што су служили те вјерно
 Дадоше им скитњу по свијету.

Њиховијем гадним поступањем,
 И њиховом неискреном радњом,
 Њиховијем неваљалим дјел'ма
 И њиховом преваром и лажју ,
 Омразише име црногорско ,
 Те несретни праведни јунаци
 Који с' твојим праштају се висом
 Наћ не могу за се уточишта,
 Нит' заклона да приклоне главу ,
 Нит' на десно, нити на лијево , —

Земља тврда , а небо високо ,
Што да раде твоји мученици ? ...

Богом просто нек је по сто пута ,
Све до сада што су урадили ,
При ономе што се данас ради
Искрај тебе — на доглед свијету .
Окаљаше образ пред свијетом ,
Без потребе, хрђа их убила !
Не дај твоје праведне синове ,
Не дај славу — крвљу добивену ,
Не дај име — по свјету чувено ,
Не дај вјеру — од вазда чувану ,
Не дај браство — вјечито тражено ,
Но се згрови и сатри клевету ,
И уништи рода отпаднике .

Сјећаш ли се виловита горо ,
Што су твоји синци претријели
Од несретног косовскога дана ,
Бранећ' Српско име и слободу ,
Тражећ' срећу Српства мученога ,....

Ох! да могу данас дигнути се
 Они који — бише жртва за те,
 За част, име и Српско јединство,
 Свак би камен узео у руке,
 Турили би одмах под гомилу
 Одметнике — нове Бранковиће,
 И коваче Српске нељубави.
 Зар би они могли допустити
 Да Цетиње Косово понавља!!! —

Чудна свадба, јад је задесио!
 Пријатељство вода понијела,
 Без повреде твоје дивне части,
 Без помрака твоје вјечне славе,
 И проклетства твојијех синова.
 Шир се води недостојни тебе,
 Враг се жени — ђаво се удаје,
 Кукавица шиље благослове,
 Зла срећа им иде у сватове,
 Ручни ђевер — умишљаји црни,
 Стари сват је — укор и срамота,
 Првијенац — од народа клетва,

А барјактар. — завист ненасита,
 Кумује им несита аждаја,
 А војвода — Српства раскопање,
 Пусто-свати — брука и грдило:
 Поцује им народно проклетство,
 Које пада на китне вјенчеве.
 О тресни се, сјенко од поштења,
 Опржи им на вјенчање лице,
 Ђе год дођу да би се познали
 По грдилу и по калижењу.
 Кастиг мора панут на онога
 Ко са звуком крсти Гору Црну;
 Што је сјала од памти-вијека
 Ка даница на небу Српскоме.

Мила горо, немој замјерити
 Што овакво шиљемти поздравље
 Из даљине, из Српскога краја;
 Морао сам да ти ово кажем,
 Као они што те вјечно љубим,
 И љубит ћу до часа смртнога.
 На ме Српско срце забољело

За твојијем сјајом и чистотом ,
За твојијем јуначким поносом.
Ти си Шпарта у Славенству била;—
Ти издаја — слушат ми је тешко
Такво име — недостојно тебе
И твојега јата избранога ;
А право је да те зову тако.
Књаз Михаил шћер ти је крстио ,
Сад изроди даше је ономе
Што је књазу Српску крв попио.
Свети Јован мировати неће ,
Но ће с неба послати громове ,
Да поруши злобу и клевету ,
И метнути ругу на онога ,
Што се руга са вољом народа ,
Што окаља образ прађедовски ,
Који вјечни спомен оставише ;
Ал' залуду кад потомак гаси
Зубљу правде што с гроба свијетли ,
И кажује народу чудеса , —
Величине , које починише ,
И бесмртни спомен оставише.

С ким јадници мисле трговати?
Није народ на продају стока,
Нит им може доћи у прђију;
Ови народ своју има главу,
Не требају њему наметници,
Нити дичног Српства изметници.
Српски народ српске гаји мисли;
Јесу л' људи — зашто се не ејете
Тешке клетве Брановића Вука,
Крвопије Вукашина краља,
Па другијех Српства ископника;
Који, да би угодили ђуди,
И неситом власничком жељењу,
Доведоше Српство до пропасти,
Слободнога робом направеше,
И сокола свезаше у ланце,
И од газде направеше слугу, —
Све су криви Српски великаши,
Што је Српство у ропству чамило,
Што је било дошло до гробнице,
Што је своје синове давало,
Из бешике — на измет Турцима;

Што су Срби вјеру мијењали ,
 Дигли руке на рођену мајку ,
 Метали јој за ноктима клинце .
 О власници, на вас загрмјело ,
 Сјетите се жалосне прошлости ,
 Оставите — народ да одане
 Иза тешког дугог робовања .

Што желите, добит не можете ;
 Ето вама другијех земаља ,
 Које пиште у окове туђе ,
 Узмите их из руку туђијех ,
 Ако Српску љубите слободу ,
 И јединство, без ког неможемо ,
 Учињети што се од нас тражи ,
 Сами себе баците на страну ,
 Круну дајте ономе на главу
 Кога цио народ изабере ,
 И за главу једно-гласно прими .

Књаз Данило, дика од јунака,
 Бјеше Србин тијелом и душом ,

Бјеше јунак да му нема пара ;
 Није л' река' првоне Србину
 Бесмртноме књазу Михаилу ,
 Р'јечи оне што умријет неће ,
 Но му дати спомен вјековјечни :
 „Доведимо Српство у јединство ,
 А ти владај и сретно ти било ,
 Ја ћу узет пушку на рамена ,
 Стражарит ћу испред твога двора.“

Ако ове не памте ријечи ,
 Ја те кумим, о мила планино,
 Покажи им неколико пута
 Да се сјете што су намислили
 Урадити Српству мученоме.
 Нек се врате с вратоломног пута ,
 На коме ће изгубити душу ,
 Окаљати образ пред свијетом.
 Ако ли се не шћену кајати , —
 Сјен славнога Петровић Данила ,
 И бесмртног Петра светитеља ,
 Спржиће им очи оба двије ,

Да се сјете што су урадили ,
 Да се сјете да су окаљали
 Славно име куће Петровића ,
 Која, ево тристотине љета ,
 Да је вјечно давала јунаке ,
 Који бјеху међу првим први .
 И код куће и свуд ће се крви ,
 Који бјеху браничи нејачи ,
 Који бјеху узор од поштења ,
 Код којијех цароваше правда ;
 Код којијех блисташе истина ,
 Код којијех разлог помагаше ,
 Који вазда бјеху неумитни ;
 Који бјеху радни учитељи. . . .
 И где данас такве аманете
 Погазише јаме безданице ! — —

Још их питај, Ловћене планино ,
 Знају л' рјечи Петра светитеља ,
 Бранковића како частијаше ?
 Што л' збораше за лакоме људе ?
 Који Бога и народ продају ,

Тек лакомој да угоде ђуди :
 „Сачувај те Боже од лакомца,
 Од лакомца људскога трговца!!.
 Лакомци су гадне издајнице,
 С лакомством се властољубље слаже,
 Властољубље води недјелима,
 А с недјела кобних старешина
 Стрмоглавце народи падају.

Зар немају што друго мислити!
 Зар су Црну Гору уредили?! —
 Нек се ближе пут себе обрете,
 Нек видају народ измучени,
 Којему су понос одузели,
 И све друго до гола живота —
 У дно му ништа недадоше,
 Голи, боси, скићу по облукџу!!!
 Што не дају помоћ сирочади?
 Помријеше од зиме и глади,
 Остављени Богу на судбину
 Ка сирочад без ниђе никога.

Ти си вјеру — вјером награђива,
 Ти си чојству — чојством накнађива,
 Ти си славу — са славом дарова,
 Ти си правду — са правдом целива,
 Истину си — истином дарива;
 А гле! данас твоји издајници,
 Ће се тебе и Српству ругају
 Ће кукавну и витешку браћу
 Доведоше до крајње пропасти,
 Да им ђеца умиру од глади!!! —

Што у овој рекох жалонојци
 Истина је горка и жалосна,
 Коју побит' нико није кадар;
 Јер писана није лицемјерно,
 Нит' издајно, нити пријеварно,
 Нит из личне мржње супрот кога,
 Нит ме на то завист нагонила, —
 Завист мрзим ка црног ђавола. —
 Нити с' тога да с' удворим коме,
 Удворица ја био нијесам,
 Удворице мрзим и презирем, —

Чистим радом, челом отвореним
 Људима се желим допанути.
 Но је писах за љубав истине
 И за љубав правде и поштења,
 Које ти је по челу шетало.
 Горке ове пишући ријечи
 Суза ми је поквасила лице,
 Уздах ми се по трипут прелама —
 Јер се сјетих све твоје прошлости,
 Која прича нечувену борбу,
 И поштење до сад непорочно —
 А сад како у час безбожници
 Начепише по твојему лицу.

Када бих ти испричао ц'јелу
 Тужну повјест — у кратко вријеме
 Што се збило на поље Цетиње,
 Било би ти теготно слушати,
 Било би ти досадно, немило,
 Самом себи поста' би страшило.
 Ал' те кумим именом Српскијем,
 Кажи глави на поље Цетиње,

Сваку ријеч коју ти упутих ,
 Закуми га Богом од невоље ,
 Да се сјети и владике Данила .
 Спомени му Петра Петровића ,
 Што збораше , што ли је радио ,
 Част земаљску како заступаше ?
 Зло и добро с браћом дијељаше ,
 Кад шиљаше душу на истину
 И вјечито у рај благовање ,
 Што је река' народу својему ?
 Какве ли му остави поруке ?
 И владикy Рада спомени му
 Да се сјети његовога рада ,
 Зна ли оно „коло“ како пјева :
 „Бог се драги на Србе ражљути.“
 Спомени му Ђеда рођенога ,
 Поштенoга Стијeпoвa Стaнкa ,
 Који бјеше праведна делија ,
 Јунак исто ка његови стари ,
 На новце је гледао с презрењем .
 Дал' се сјећа што је урадио ,
 У Петроград кад је долазио ,

Ка посланик цијелог народа? —
 Александер други — самодржац
 Уведе га богатој ризници,
 И рече му: „Чујеш Петровићу,
 Имам блага, есапа му нема,
 Него узми колко ти је драго.“
 Станко нешће благо погледати,
 Руку тури у цеп од доламе,
 Па извади двадесет дуката,
 У богату баци их ризницу,
 Говорећи: „кад би свако узима',
 Овђен не би ни по царе било,
 Царе, то је народна замука,
 Нетраба је трошит немилице.“
 Сјећа ли се Стијепова Јока,
 Тога бана и тога јунака,
 Тога чојка, тога поштењака,
 Тога брата сваког Црногорца;
 Петар први њега зовијаше,
 Кад хоћаше доћи на Цетиње,
 Да заједно буду на конаку;
 Ал' то никад није учинио;

Већ ношаше лака брашњеника ,
И за себе и за добра друга —
Од народне муке не хоћаше
Окусити ништа на устима ;
Тим мишљаше да би отровао
Себе самог — и свакога свога.
Питни главу да се тако чува ?
Куд дијева муку сиротињску ?
Коме ли ју даје у прџију ? —
Спомени му редом Петровиће ,
Кога хоћеш једнаки су били ,
За свој народ својски су радили ,
За народ су живјели и мрли ,
Слаба чојка у њих није било.
Сад те кумим, о жељна планино ,
Ако видиш да им је што криво ,
Ти им реци — ако су јунаци
Нек изиду с правдом на сриједу ,
Пред свијетом да се погледамо ,
Међусобне рачуне да дамо ,
Тек тадер ћу моћи увјерити
Цио свијет — о чудној ли радњи ,

И нељудском мрском поступању —
 Твога сјаја мрачних гонитеља.
 И сад збогом, царе од планина,
 Била здраво твоја постојбина,
 Лише оно неколко не-људи,
 А њима им пукла погибија,
 Да не грде вјечито поштење,
 Да не трују народ измучени,
 Да не бруче име пред свијетом,
 Да не руже покојне јунаке,
 Чија слава умирати неће,
 Доклен траје сунца и мјесеца.

Нии 30 Јула

1883 год.

Handwritten signature: Borščevich
Handwritten signature: [unclear]
Handwritten signature: [unclear]

